

1

3^{ος} άξονας

**ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ
ΚΑΙ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**

Πλαίσιο Δόμησης της Διδασκαλίας- Ο Διδακτικός Σχεδιασμός

2

A. ΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ

Έννοια/ες του γνωστικού μας αντικειμένου.

B. ΓΙΑΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ

Στόχοι της διδασκαλίας μας.

Γ. ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ

Διδακτική μέθοδος και αντίστοιχες τεχνικές και μέσα που θα ακολουθήσουμε.

Δ. ΠΩΣ ΘΑ ΞΕΡΟΥΜΕ ΑΝ ΠΙΕΤΥΧΑΜΕ

Αξιολόγηση της διδασκαλίας μας.

Η θεματική ενότητα και οι στόχοι της διδασκαλίας
(γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις) **ΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ - ΓΙΑΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ**

Η ψυχολογική και γνωσιολογική προετοιμασία των μαθητών σχετικά με το νέο αντικείμενο

Η διερεύνηση των προηγούμενων γνώσεων και αναγκών των μαθητών **ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ**

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες (ενεργητική συμμετοχή των μαθητών, εποικοδομητική προσέγγιση, διαθεματικότητα) **ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ**

Η ανάπτυξη οριζόντιων ικανοτήτων (συνεργατικότητα, δημιουργικότητα, κριτική σκέψη, πολιτισμική συνείδηση και έκφραση, ανάληψη πρωτοβουλιών) **ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ**

Οι ερωτήσεις εκπαιδευτικού/μαθητών (αναλογία, κλειστού/ανοιχτού, διαβαθμισμένης δυσκολίας, βαθμός εμπλοκής μαθητών) **ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ**

Οι εκπαιδευτικές τεχνικές (καταιγισμός ιδεών, ερωτήσεις-απαντήσεις, εργασία σε ομάδες, εννοιολογικός χάρτης, επίλυση προβλήματος, δραματοποίηση, παιχνίδια ρόλων, διάλογος-debate, πειράματα) **ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ**

Η διαχείριση του χρόνου (κατανομή, επάρκεια για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων, χρόνος συμμετοχής των μαθητών) **ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ**

Η αξιολόγηση (τρόποι αξιολόγησης, διαγνωστική-διαμορφωτική- τελική αξιολόγηση, ετεροαξιολόγηση, αυτοαξιολόγηση, μεταγνωστική αξιολόγηση) **ΠΩΣ ΘΑ ΞΕΡΟΥΜΕ ΑΝ ΠΕΤΥΧΑΜΕ**

A. ΤΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ...

4

- Όταν προετοιμάζουμε μια διδακτική παρέμβαση **εστιάζουμε σε συγκεκριμένη έννοια ή έννοιες**, οι οποίες και αποτελούν το θεωρητικό πλαίσιο της διδασκαλίας μας.
- Αναγνωρίζουμε την/τις **έννοιες-κλειδιά** και εντάσσουμε την νέα γνώση στα προϋπάρχον γνωστικό πλαίσιο των μαθητών.

Διδακτικοί σκοποί & στόχοι

5

- **Σκοπός:** Πρόκειται για ευρεία παιδαγωγική έννοια και αναφέρεται σε γενικές επιδιώξεις, έχει μακροπρόθεσμη διάρκεια και αφορά στο τελικό αποτέλεσμα. Οι σκοποί των μαθημάτων περιγράφονται στην αρχή των Αναλυτικών Προγραμμάτων
- **Στόχος:** Πρόκειται για ειδικότερη έννοια που αναφέρεται σε βραχυπρόθεσμη επιδίωξη και σχετίζεται με μια ή δύο διδακτικές ενότητες. Οι στόχοι διδασκαλίας διατυπώνονται κάποιες φορές και από το διδάσκοντα, αφού λάβει υπόψη του τη σκοποθεσία του μαθήματος στο Α.Π. Χρειάζεται να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένοι, πολύπλευροι και ρεαλιστικοί

Διαφοροποίηση σκοπού και στόχων

6

- Οι στόχοι διαφοροποιούνται από τους σκοπούς, διότι είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι
- Συνοδεύονται από την πρόταση: «*Ο μαθητής να...*»
- Με τους στόχους προσπαθούμε να υλοποιήσουμε τους σκοπούς μας, που είναι γενικοί, διαχρονικοί, μη μετρήσιμοι
- Οι στόχοι εφοδιάζουν τους μαθητές με την απόκτηση *δεξιοτήτων*

Α.Π.Σ. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

ΣΚΟΠΟΣ-παράδειγμα

7

Ο σκοπός της διδασκαλίας των Μαθηματικών εντάσσεται στους γενικότερους σκοπούς της Εκπαίδευσης και αφορά τη συμβολή στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του μαθητή και την επιτυχή κοινωνική ένταξή του, εφόσον τα Μαθηματικά:

- Ασκούν τον μαθητή στην μεθοδική σκέψη, στην ανάλυση, στην αφαίρεση, στη γενίκευση, στην εφαρμογή, στην κριτική και στις λογικές διεργασίες και τον διδάσκουν να διατυπώνει τα διανοήματά του με τάξη, σαφήνεια, λιτότητα και ακρίβεια.
- Αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα, την προσοχή, τη δύναμη αυτοσυγκέντρωσης, την επιμονή, την πρωτοβουλία, τη δημιουργική φαντασία, την ελεύθερη σκέψη, καλλιεργούν την αίσθηση της αρμονίας, της τάξης και του ωραίου και διεγείρουν το κριτικό πνεύμα.
- Είναι απαραίτητα στην καθημερινή ζωή και ιδιαίτερα στο χώρο εργασίας αλλά και για την ανάπτυξη και εξέλιξη των άλλων επιστημών και ιδιαίτερα της Τεχνολογίας, της Οικονομίας και των Κοινωνικών Επιστημών.

Α.Π.Σ. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

ΣΤΟΧΟΙ-παράδειγμα

8

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να απαγγέλλουν, να διαβάζουν, να γράφουν και να διατάσσουν τους φυσικούς αριθμούς μέχρι το 100.
- Να εκτελούν τις πράξεις της πρόσθεσης και της αφαίρεσης με αριθμούς που δεν ξεπερνούν το 20.
- Να εξοικειωθούν με καταστάσεις επανάληψης ίσων ποσοτήτων και διαμερισμού (μερισμού).

Είδη στόχων

9

- Γνώσεων
- Δεξιοτήτων
- Στάσεων

Επικεντρωνόμαστε στην:

- Αναγνώριση και κατανόηση
- Ερμηνεία και επίλυση προβλημάτων
- Διατύπωση ερωτήσεων
- Εύρεση πηγών
- Αποτελεσματική χρήση πληροφοριών
- Οργάνωση, ανάλυση και παρουσίαση δεδομένων
- Δυνατότητα προφορικής και γραπτής έκφρασης

Γνώση – Κατανόηση- Εφαρμογή- Ανάλυση -Σύνθεση -Αξιολόγηση

Ταξινομία Bloom

Ταξινόμια Bloom Παράδειγμα

11

- Ποια είναι τα οφέλη των μήλων στην υγεία μας;
- Συγκρίνετε τα οφέλη υγείας από τα μήλα και τα πορτοκάλια.
- Είναι τα μήλα κατάλληλα για την πρόληψη του σκορβούτου, μια ασθένεια που προκαλείται από την ανεπάρκεια βιταμίνης C;
- Αναφέρετε τέσσερις τρόπους που συνδυάζονται διάφορες τροφές με μήλα και εξηγήστε ποια από αυτά έχουν τα υψηλότερα οφέλη στην υγεία. Παρουσιάστε τις πηγές που χρησιμοποιήσατε για να υποστηρίξετε τις δηλώσεις σας.
- Μετατρέψτε μια «ανθυγιεινή» συνταγή μηλόπιτας σε μια «υγιεινή» συνταγή αντικαθιστώντας τα συστατικά της επιλογής σας. Εξηγήστε τα οφέλη υγείας τα συστατικών που επιλέξατε σε σχέση με τα αυτά που υπήρχαν πριν
- Ποια είδη μήλων είναι καλύτερα για το ψήσιμο μιας πίτα, και γιατί;

Στηρίζουμε τους μαθητές:

- να είναι ενεργοί
- να εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία της τάξης
- να αποκτήσουν κίνητρα, υπευθυνότητα, ενδιαφέρον

Στάσεις συναισθηματικού και ψυχοκινητικού τομέα

13

Εφοδιάζουμε τους μαθητές με ικανότητες:

- Συζήτησης
- Διαλόγου
- Πειθούς
- Συνεργασίας
- Εργασίας σε ομάδες

Α	Ανακάλυψη Αντιπαραβάλλω	Κατηγοριοποιώ	Υποθέτω	Μοντελοποίηση (αποκρίση, κριτική, κριτική), αποφάσεις, συλλογικές μαθησιακές δραστηριότητες
ΚΡΙΣΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Αξιολογώ Αποδεικνύω Ασκή κριτική Εκλέγω Εκτιμώ	Ελέγχω λάθη Εξετάζω Επαληθεύω Επικυρώνω Επιλέγω	Ζυγίζω (μεταφορικά) Ιεραρχώ Μετρώ Συμπεραίνω Συν(κρίνω)	Άσκηση κριτικής Διαλογικές αντιπαραθέσεις - Συζητήσεις Καταστάσεις λήψης αποφάσεων Μετρήσεις, πειραματισμοί και επαληθεύσεις Συλλογικές μαθησιακές δραστηριότητες
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ - ΣΥΝΘΕΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ	Ανακαλύπτω Αναπαριστώ εικονικά Αναπτύσσω Βελτιώνω Δημιουργώ Δημιουργώ καινοτομία Δημιουργώ όραμα Διαγράφω	Διαμορφώνω Εισάγω Ελαχιστοποιώ Επιλύω Επινοώ Κατασκευάζω Οργανώνω	Παράγω γνώση/έργο Προβλέπω Πρωτοτυπώ Συνδυάζω Συνθέτω Σχεδιάζω Φαντάζομαι	Άσκηση κριτικής Διαλογικές αντιπαραθέσεις - Συζητήσεις Εικονικές αναπαραστάσεις Επίλυση προβλήματος - κατανόηση φαινομένων Καταστάσεις λήψης αποφάσεων Μοντελοποίηση προβλημάτων Πρωτότυπα κείμενα - έργα Στοχαστική δημοσιογραφία-ημερολόγιο Συλλογικές μαθησιακές δραστηριότητες

2. Διατύπωση Στόχων ανάλογα με τους Τομείς Μάθησης:

Τομείς Μάθησης	ΡΗΜΑΤΑ
ΓΝΩΣΕΩΝ (ταξινομήση με βάση τα Επίπεδα Μάθησης)	αναγνωρίζω, επιλέγω, ονομάζω αναθεωρώ, αναπαράγω, δηλώνω, διατυπώνω, εξηγώ, επαναλαμβάνω, επιλέγω, ερμηνεύω, μεταφράζω, ορίζω, προσδιορίζω, συνοψίζω, ταξινομώ αναγνωρίζω, εξηγώ, ερμηνεύω, οργανώνω αντιπαραθέτω, διακρίνω, κατατάσσω, κατηγοριοποιώ, παρατηρώ, συνδέω, συσχετίζω, ταξινομώ, υποθέτω αποδεικνύω, ελέγχω, επαληθεύω, συγκρίνω, συμπεραίνω προβλέπω, συνθέτω, σχεδιάζω
ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (ταξινομήση με βάση τα Επίπεδα Μάθησης)	αναπαριστώ, επιδεικνύω, ερμηνεύω, κωδικοποιώ, χρησιμοποιώ, οργανώνω διευκρινίζω, εφαρμόζω, εκτελώ, παρουσιάζω, πειραματίζομαι αναλύω, αποκωδικοποιώ αντιδρώ, κρίνω, ελέγχω, επαληθεύω, καταχωρώ, μετρώ, υπολογίζω, προγραμματίζω αλλάζω, ανακαλύπτω, αναπτύσσω, δημιουργώ, διαχειρίζομαι, διευθύνω, διορθώνω, επιλύω, κατασκευάζω, μετατρέπω, παράγω, σχεδιάζω, συντάσσω, τροποποιώ
ΣΤΑΣΕΩΝ ■ Συναισθηματικού τομέα ■ Ψυχοκινητικού τομέα	αισθάνομαι, αμφισβητώ, αντικρούω, αντιμετωπίζω, αντιπαραβάλλω, αποδέχομαι, απορρίπτω, διερωτώμαι, δικαιολογώ, εκτιμώ, ενθαρρύνω, επικρίνω, κατασκευάζω, οργανώνω, παροτρύνω, παρουσιάζω, πείθω, προκαλώ, προτιμώ, συζητώ, συμμετέχω, συνεργάζομαι, συνθέτω, υιοθετώ, υπερασπίζομαι, υποκινώ, υποστηρίζω, χειρίζομαι

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ράπτη, Α., (2006), Ταξινομίες Στόχων, Μαθησιακών Αποτελεσμάτων και Επιπέδων Μάθησης, EPICT.

http://askincis1.blogspot.com/2009/02/blog-post_624.html

Για στόχους που αφορούν ΓΝΩΣΕΙΣ	Για στόχους που αφορούν ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	Για στόχους που αφορούν ΣΤΑΣΕΙΣ
Αναγνωρίζω/ονομάζω/κατανοώ	Αποδεικνύω	Αμφισβητώ
Απαριθμώ/κατηγοριοποιώ/συγκρίνω	Επιλύω	Εφαρμόζω
Παρατηρώ	Διορθώνω	Αποδέχομαι
Διαχωρίζω	Εφαρμόζω	Παροτρύνω
Καταγράφω/Διαπιστώνω/αιτιολογώ	Ελέγχω	Απορρίπτω
Εξηγώ	Θέτω	Προβληματίζομαι
Κατατάσσω	Επαληθεύω	Υιοθετώ
Κατηγοριοποιώ	Επεξηγώ	Υποκινώ
Κατονομάζω	Σχεδιάζω	Υποστηρίζω
Περιγράφω	Συμπληρώνω	Ενθαρρύνω
Προσδιορίζω	Χρησιμοποιώ	Εκτιμώ/ενδιαφέρομαι
Συγκρίνω	Επιλέγω	Διερωτώμαι
Συσχετίζω	Οργανώνω	Αναγνωρίζουν αξίες
Ταξινομώ	Επιδεικνύω	Συνεργάζονται
Συμμετέχω	Εκτιμώ	Εκτιμώ

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

Η διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στο Δημοτικό αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να χειρίζονται με επάρκεια και αυτοπεποίθηση, συνειδητά, υπεύθυνα, αποτελεσματικά και δημιουργικά το γραπτό και τον προφορικό λόγο, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στη σχολική και την ευρύτερη κοινωνία τους.

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> Αποκτά φωνημική επίγνωση, ώστε να αναγνωρίζει την ταυτότητα των λέξεων αλλά και ευρύτερα φωνημική επίγνωση ώστε να επιτυγχάνει ορθή και αποδεκτή προφορά των φράσεων και του συνεχούς λόγου, με τον απαιτούμενο ρυθμό και προσωδία. 	<p>Συνειδητοποίηση και ορθή άρθρωση φθόγγων</p>	<p>Ασκήσεις ορθής άρθρωσης των φθόγγων που αντιστοιχούν στα γράμματα.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιεί την αναγνωστική του δεξιότητα ως γενική δεξιότητα μάθησης, αξιοποιώντας την στα άλλα μαθήματα και στις προσωπικές του ανάγκες γραπτής επικοινωνίας. 	<p>Εξοικείωση με τα είδη λόγου και τους τύπους κειμένων</p>	<p>Ανάγνωση μικρών κειμένων (παροιμιών, ανεκδότων, τραγουδιών κτλ.) γραμμένων σε διάφορες διαλέκτους και ιδιώματα (Γεωγραφία, Ιστορία).</p>
<ul style="list-style-type: none"> Διαμορφώνει βαθμιαία θετική, αλλά και κριτική στάση απέναντι στο βιβλίο και γίνεται σταδιακά ένας ανεξάρτητος και επαρκής αναγνώστης, που χαίρεται την ανάγνωση. 	<p>Διατύπωση σχολιασμού και απόψεων</p>	<p>Συστηματική άσκηση στην ανάγνωση και στη διάκριση των διάφορων τύπων κειμένων των διάφορων μαθημάτων</p>

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

Ο σκοπός της διδασκαλίας των Μαθηματικών εντάσσεται στους γενικότερους σκοπούς της Εκπαίδευσης και αφορά τη συμβολή στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του μαθητή και την επιτυχή κοινωνική ένταξή του, εφόσον τα Μαθηματικά:

- Ασκούν τον μαθητή στην μεθοδική σκέψη, στην ανάλυση, στην αφαίρεση, στη γενίκευση, στην εφαρμογή, στην κριτική και στις λογικές διεργασίες και τον διδάσκουν να διατυπώνει τα διανοήματά του με τάξη, σαφήνεια, λιτότητα και ακρίβεια.
- Αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα, την προσοχή, τη δύναμη αυτοσυγκέντρωσης, την επιμονή, την πρωτοβουλία, τη δημιουργική φαντασία, την ελεύθερη σκέψη, καλλιεργούν την αίσθηση της αρμονίας, της τάξης και του ωραίου και διεγείρουν το κριτικό πνεύμα.
- Είναι απαραίτητα στην καθημερινή ζωή και ιδιαίτερα στο χώρο εργασίας αλλά και για την ανάπτυξη και εξέλιξη των άλλων επιστημών και ιδιαίτερα της Τεχνολογίας, της Οικονομίας και των Κοινωνικών Επιστημών.

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να διακρίνουν τα σχήματα των επιπέδων: του τριγώνου, του τετράγωνου, του ορθογωνίου, του κύκλου και των στερεών: τριγωνικής πυραμίδας, κύβου, ορθογώνιου παραλληλεπιπέδου, κυλίνδρου, σφαίρας.</p>	<p><i>Γεωμετρία</i></p> <p>Επίπεδα σχήματα και στερεά σώματα. Αναγνώριση της μορφής.</p>	<p>Ταξινόμηση σχημάτων ως προς τη μορφή τους, ως προς τον αριθμό των πλευρών ή γωνιών τους. <i>Παιχνίδια με παζλ, καλαμάκια και πλαστελίνες για εξοικείωση με τις έννοιες των στερεών και των σχημάτων (Αισθητική Αγωγή, Γλώσσα, Μελέτη Περιβάλλοντος)</i></p>
<p>Να χαράζουν ευθύγραμμα τμήματα με το χάρακα, ενώνοντας τα άκρα τους (δύο σημεία).</p>	<p>Χάραξη</p>	<p>Ένωση με το χάρακα σημείων 1, 2 ...,10 και σχηματισμός σκίτσου.</p>
<p>Να εργάζονται ατομικά ή ομαδικά χωρίς καθοδήγηση για μια στερεότυπη λύση.</p>	<p>Επίλυση προβλημάτων</p>	<p>Ευρετικές στρατηγικές επίλυσης προβλήματος, όπως: σχεδιάζω έναν πίνακα, ένα διάγραμμα ή μια γραφική παράσταση δοκιμάζω απλούστερους</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΕΡΕΥΝΩ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΟΣΜΟ»

20

Με το μάθημα "Ερευνώ το Φυσικό Κόσμο" στο Δημοτικό επιδιώκεται η συστηματική εισαγωγή του μαθητή στις έννοιες και στον τρόπο προσέγγισης και μελέτης των φυσικών επιστημών. Η διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών πρέπει να συμβάλλει:

- Στην απόκτηση γνώσεων σχετικών με θεωρίες, νόμους και αρχές που αφορούν τα επιμέρους αντικείμενα των Φυσικών Επιστημών, ώστε οι μαθητές να είναι ικανοί όχι μόνο να παρατηρούν τα φυσικά και χημικά φαινόμενα, τις διαδικασίες που αφορούν τους οργανισμούς και τις σχέσεις τους με το περιβάλλον στο οποίο ζουν και να καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους, αλλά και να τα "ερμηνεύουν", στο επίπεδο που τους επιτρέπει η αντιληπτική ικανότητα της ηλικίας τους.
- Στην εξοικείωση του μαθητή με την επιστημονική μεθοδολογία (παρατήρηση, διατύπωση υποθέσεων, συγκέντρωση - αξιοποίηση πληροφοριών από διάφορες πηγές και μάλιστα με τη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορικής, πειραματικό έλεγχό τους, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων, εξαγωγή συμπερασμάτων, γενίκευση και κατασκευή προτύπων).

Α.Π.Σ. ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ενότητα Ενέργεια

Στόχοι	Θεματική ενότητα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Να αναφέρουν τα κυριότερα συστατικά του φυσικού αερίου</p> <p>Να αναφέρουν τις χρήσεις του φυσικού αερίου</p> <p>Να εκτιμούν τη πλεονεκτήματα του φυσικού αερίου σε σχέση με άλλες καύσιμες ύλες</p>	Φυσικό αέριο	Παρουσιάζουν με πίνακες, κολλάζ ή άλλους τρόπους τους ορυκτούς άνθρακες, το φυσικό αέριο και τις χρήσεις τους

Ενότητα Ενέργεια

Στόχοι	Θεματική ενότητα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Να αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα εξοικονόμησης ενέργειας.</p> <p>Να διαπιστώνουν τη χρησιμότητα των ανακυκλώσιμων υλικών.</p> <p>Να εξοικειωθούν μέσα από σχεδιασμό και δραστηριότητες με διαδικασίες εξοικονόμησης ενεργειακών πόρων στο σχολείο και στο σπίτι.</p>	<p>Εξοικονόμηση ενέργειας</p>	<p>Καταγράφουν δραστηριότητες στο σχολείο ή στο σπίτι κατά τις οποίες καταναλώνουν ενέργεια.</p> <p>Διατυπώνουν ερωτήματα και προτείνουν λύσεις για την ελάττωση της ενέργειας που χρησιμοποιούν (εντοπίζουν περιπτώσεις που γίνεται σπατάλη στη χρήση της ενέργειας).</p> <p>Προτείνουν τρόπους για τη χρησιμοποίηση ανακυκλώσιμων πηγών ενέργειας στην καθημερινή τους ζωή.</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ»

23

Ο σκοπός της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στην προσχολική και υποχρεωτική εκπαίδευση είναι:

- η πνευματική ανάπτυξη, με την προώθηση της γνώσης και της κατανόησης του βαθύτερου νοήματος και σκοπού της ζωής και των οικουμενικών και διαχρονικών αξιών της ανθρώπινης κοινωνίας, με απώτερο στόχο την εφαρμογή τους στην καθημερινή ζωή,
- η ηθική ανάπτυξη, με την ενθάρρυνση των μαθητών ώστε να αξιολογούν με κριτικό πνεύμα θέματα ελευθερίας, ισότητας, δικαιοσύνης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους στην κοινωνία,
- η κοινωνική, οικονομική και πολιτική ανάπτυξη, με τη στήριξη των μαθητών ώστε να αποκτήσουν τη γνώση, την κατανόηση και τις δεξιότητες που είναι απαραίτητα στοιχεία για την ελεύθερη, υπεύθυνη και ενεργό συμμετοχή τους στο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό γίγνεσθαι,
- η πολιτισμική ανάπτυξη, με την ενίσχυση της εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών, τη συνειδητοποίηση της φύσης και του ρόλου των διαφόρων ομάδων στις οποίες ανήκουν, και την αποδοχή της διαφορετικότητας και του πλουραλισμού,
- η ανάπτυξη της ελληνικής μας ταυτότητας και συνείδησης με βάση την εθνική και πολιτιστική μας κληρονομιά,
- η καλλιέργεια των κοινωνικών σχέσεων και της κοινωνικής συνοχής, της ατομικής ευθύνης και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Στόχοι	Θεματική ενότητα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Να κατανοήσουν τις βασικές δημοκρατικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας της κοινότητας ή του δήμου τους.</p>	<p>Η δημοκρατία στις κοινότητες και τους δήμους μέσα από τις εκλογές (συμμετοχή-υπευθυνότητα).</p>	<p>Διενεργούν μικρή έρευνα για την ιστορική εξέλιξη της κοινότητας ή του δήμου τους μέσα από διάφορες πηγές όπως ντοκουμέντα, συνεντεύξεις κ.ά.</p>
<p>Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και αλληλεγγύης με τους άλλους λαούς της γης.</p>	<p>Διεθνείς οργανισμοί και οργανώσεις</p>	<p>Αναζητούν στον έντυπο τύπο δημοσιεύματα σχετικά με διεθνή θέματα (συγκρούσεις, περιβάλλον, υγεία, εργασία, πρόσφυγες, πείνα, μετανάστες κτλ.), καταγράφουν τους οργανισμούς και τις οργανώσεις που εμπλέκονται στην αντιμετώπισή τους και συζητούν το ρόλο και το έργο τους.</p>
<p>Να αναλύσουν και να ταξινομήσουν προβλήματα της σύγχρονης οικογένειας</p>	<p>Προβλήματα της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας.</p>	<p>Οι μαθητές: Αναζητούν στο οικογενειακό δίκαιο τα άρθρα που αφορούν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του παιδιού και της γυναίκας. <i>Εντοπίζουν σε λογοτεχνικά κείμενα, άρθρα, έρευνες θέματα που σχετίζονται με τη σύγχρονη ελληνική οικογένεια. Τα συλλέγουν, τα ταξινομούν και τα παρουσιάζουν στην τάξη.</i></p>

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

25

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος

- Γενικός σκοπός διδασκαλίας της Ιστορίας είναι η ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και της ιστορικής συνείδησης. Η ανάπτυξη ιστορικής σκέψης αφορά την κατανόηση των ιστορικών γεγονότων μέσα από την εξέταση αιτίων και αποτελεσμάτων, ενώ η καλλιέργεια ιστορικής συνείδησης αφορά την κατανόηση της συμπεριφοράς των ανθρώπων σε συγκεκριμένες καταστάσεις και τη διαμόρφωση αξιών και στάσεων που οδηγούν στην εκδήλωση υπεύθυνης συμπεριφοράς στο παρόν και το μέλλον. Έτσι, με τη διδασκαλία της Ιστορίας ο μαθητής μπορεί να αποκτήσει όχι μόνο την επίγνωση ότι ο σύγχρονος κόσμος αποτελεί συνέχεια του παρελθόντος, αλλά και την αντίληψη ότι ο σύγχρονος ιστορικός ορίζοντας συνδέεται άμεσα με τη ζωή του. Ο σκοπός της ιστορικής σκέψης και της ιστορικής συνείδησης συνδέεται έτσι με το γενικότερο σκοπό της εκπαίδευσης που αναφέρεται στην προετοιμασία υπεύθυνων πολιτών.

Στόχοι	Θεματική ενότητα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
<p>Να γνωρίσουν τους θεούς του Ολύμπου και τις ιδιότητες που τους απέδιδαν οι άνθρωποι.</p>	<p>Οι δώδεκαθεοί του Ολύμπου</p>	<p>Συζητούν για τους τρόπους με τους οποίους οι αρχαίοι Έλληνες εξέφραζαν την πίστη τους στο θείο.</p>
<p>Να χαρούν την ομορφιά των μύθων και να αντιληφθούν σ' ένα βαθμό το συμβολισμό τους.</p>	<p><i>Οι Άθλοι του Ηρακλή</i></p>	<p>Συζητούν με βάση το περιεχόμενο και τη βοήθεια σχετικού υλικού (π. χ. για τα ζώα που ζούσαν τα παλιά χρόνια στην Ελλάδα: λιοντάρια, ελέφαντες κ.ά.).</p> <p><i>Παρατηρούν αναπαραστάσεις μύθων σε εικόνες από την αρχαία ελληνική τέχνη: αγγεία, αγάλματα, τις περιγράφουν και κάνουν τις δικές τους εικαστικές αναπαραστάσεις (Εικαστικά).</i></p>
<p>Να αξιοποιήσουν το ιστορικό λεξιλόγιο που απέκτησαν.</p>	<p>Επαναληπτικό μάθημα</p>	<p>Διηγούνται με λίγα λόγια τα σπουδαιότερα γεγονότα.</p> <p><i>Συμπληρώνουν χάρτες, ακροστιχίδες, σταυρόλεξα, αντιστοιχίσεις, σωστό-λάθος, ανακεφαλαιωτικά κείμενα, λεξιλογικές ασκήσεις, πίνακες διπλής εισόδου κτλ. (Γεωγραφία, Γλώσσα).</i></p>

[Επιστροφή](#)

Ψυχολογική προετοιμασία των μαθητών σχετικά με το νέο αντικείμενο (I)

27

- Όσες γνώσεις κι αν διαθέτει ο εκπαιδευτικός, η προετοιμασία πριν μπει στην τάξη αποτελεί σημαντικό κομμάτι της διδακτικής πράξης. Η προετοιμασία αυτή καθίσταται αναγκαία και πραγματοποιείται με τη συνεχή επιστημονική ενημέρωση και την κατάκτηση του διδακτικού αντικειμένου (νέα γνώση) που θα τον απασχολήσει στα πλαίσια της διδακτικής πράξης.
- Παράλληλα, οφείλει να λάβει υπόψη τόσο το μαθησιακό επίπεδο όσο και τους ρυθμούς και το προσωπικό στυλ μάθησης του κάθε μαθητή της τάξης του.
- Μετά την επιστημονική προσέγγιση και των δύο πλευρών (νέα γνώση - μαθητές), θα προσπαθήσει να βρει τρόπο που το μορφωτικό αντικείμενο θα αποτελέσει αντικείμενο απορίας και ενδιαφέροντος (πρόβλημα) στους μαθητές και θα τους συναρπάσει για να ασχοληθούν μαζί του.
- Αποτελεσματικός θεωρείται ο δάσκαλος που καταφέρνει, μέσα από τις συνεχείς αλληλεπιδράσεις του με τους μαθητές, να ενεργοποιεί τις διανοητικές και ψυχονοητικές λειτουργίες τους και να διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία (Φλουρής, 1984)

Ψυχολογική προετοιμασία των μαθητών σχετικά με το νέο αντικείμενο (II)

28

Ο Ε. Παπανούτσος παρατηρεί:

«Κατάλαβέ το καλά, και κλείσε αυτή την αλήθεια μέσα στην ψυχή σου, ότι η διδασκαλία ανήκει στην κατηγορία των πνευματικών έργων όπου το καλό αποτέλεσμα, είναι προϊόν έμπνευσης και δημιουργικού οίστρου. Με μια λέξη είναι δημιουργία. Και ο άξιος δάσκαλος: δημιουργός. Αυτό πρέπει να σκέπτεσαι όταν αρχίζεις όχι μόνο μια σειρά μαθημάτων, αλλά και το κάθε μάθημα, κάθε ώρα διδασκαλίας. Δεν θα εργαστείς επάνω σε γνωστές και πολυμεταχειρισμένες, στερεότυπες φόρμες και φόρμουλες (όπως ο τεχνίτης) στα «βάνουσα» έργα, αλλά θα δημιουργείς πάντα κάτι νέο και πρωτότυπο, κάτι που δεν είχε, δεν μπορούσε να έχει γίνει ως τώρα (όπως ο αληθινός ποιητής στα «ευγενή» έργα του πνεύματος)» (Τριλιανός 1998)

Παράδειγμα από τη Μελέτη Περιβάλλοντος

(Διδάσκοντας τον κύκλο του νερού στη Β' Δημοτικού μέσω ηχητικού video)

Κλείνουμε τα μάτια μας και ακούμε απόσπασμα από τον ήχο ενός Video. Όση ώρα ακούμε τον ήχο, προσπαθούμε να χαλαρώσουμε, να διακρίνουμε τον ήχο και να μας παρασύρει μαζί του σε ένα ταξίδι.

- <http://www.youtube.com/watch?v=PoaoCSbo1rU>

Στόχος της δραστηριότητας είναι να:

- ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών, να εστιάσουν σε μία μόνο αίσθηση (ακοή),
- ταξιδέψουν με τον ήχο και να ανακαλέσουν εικόνες που τους έρχονται στο μυαλό ακούγοντας τον ήχο της βροχής.
- επιδιώκουμε να διερευνήσουμε αν οι μαθητές θα αναφερθούν στο ταξίδι της βροχής σε λίμνες, ποτάμια, στα σύννεφα κ.ά. Γίνεται, δηλαδή, μια πρόωμη ανίχνευση των ιδεών των μαθητών για τον κύκλο του νερού.

Παράδειγμα από τη Γλώσσα Α΄ Δημοτικού

Επεξεργασία του φθόγγου **Αα** μέσω Video της εκπαιδευτικής τηλεόρασης

Έναν καιρό και μια φορά, μπορεί τώρα ή παλιά, μια **αχτένιστη αγελάδα** βόλτα πάει στην Ελλάδα. Στην **Αθήνα** έξω βγαίνει **αυτοκίνητα** **ανασαίνει**. Σ' **αερόστατο** **ανεβαίνει**, σ' **άλλη ατμόσφαιρα** πηγαίνει.

Αστροναύτη **αγελάδα** **αξίζει** να 'χει η Ελλάδα. Τα **αστεράκια** γελαστά, της προσφέρουνε **αυγά**. **Α**λατοπίπερο **ζητά** και **αμέσως** τα **μασά**.

Η **αχτένιστη αγελάδα** **από** πάνω από ψηλά, ρίχνει κάτω μια **ματιά** και παίρνει **απόφαση** τρανή να **κατέβει** στη στιγμή.

(από εκπαιδευτική τηλεόραση)

Παράδειγμα από μάθημα της Γλώσσας

Εισαγωγή στις μετοχές

Παράδειγμα από τα Μαθηματικά

(Διδάσκοντας τον πολλαπλασιασμό μέσω της *μουσικής*)

- Πολλαπλασιασμός του δύο

Παράδειγμα από την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή (Ρατσισμός-ξενοφοβία μέσω της *μουσικής*)

- Ένα τρίγωνο στη χώρα των κύκλων
- Μήλα γύρω γύρω στη μέση πορτοκάλια

Παράδειγμα από τις Φυσικές Επιστήμες

(Διδάσκοντας τη δημιουργία του ουράνιου τόξου στην Στ' Δημοτικού)

Rainy Season in the Tropics, 1866 –
Church

Rainbow Landscape, 1635 – Rubens

Παναγιώτης Τέτσης, Ουράνιο τόξο, 2004

[Επιστροφή](#)

Τι σημαίνει προϊδεάζω γνωσιολογικά τους μαθητές;

- Η **γνωσιολογική προετοιμασία** έχει σκοπό να βοηθήσει τους μαθητές να ανακαλέσουν στην μνήμη τους γνώσεις, που είναι αναγκαίες για την οικοδόμηση της νέας μάθησης.
- Η **κοινοποίηση των διδακτικών στόχων**, μεταξύ άλλων τεχνικών, στοχεύει στη διέγερση του ενδιαφέροντος των μαθητών για το Διδακτικό αντικείμενο, αλλά και στην **γνωσιολογική προετοιμασία**.

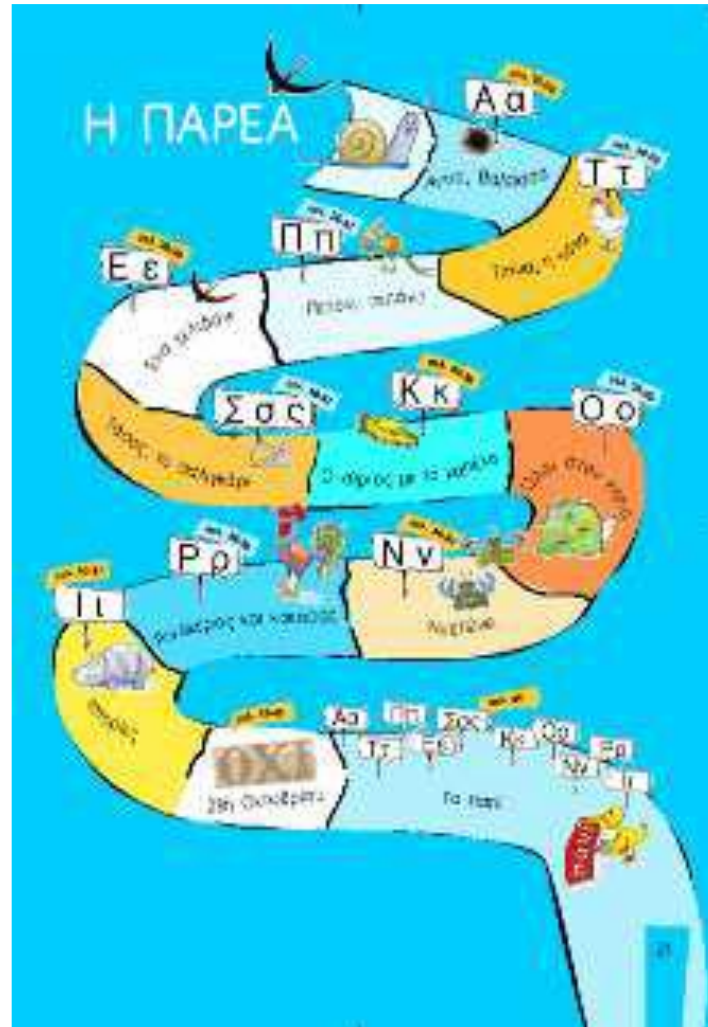
Ο/η αποτελεσματικός εκπαιδευτικός :

- οφείλει να πληροφορεί τα παιδιά για τους στόχους της διδασκαλίας στην αρχή, στη διάρκεια ή και στο τέλος της. Δεν αρκεί να γνωρίζει μόνο ο ίδιος το στόχο της εκάστοτε ενότητας, είναι απαραίτητο να έχει προσανατολιστεί σ' αυτόν και ο μαθητής, διότι ο μαθητής είναι εκείνος ο οποίος καλείται να πετύχει αυτόν το στόχο και η τυχόν επιτυχία ή αποτυχία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από τις δικές του προσπάθειες και δυνάμεις.
- Μπορεί να προκαλεί τα παιδιά να σκεφτούν το στόχο ή τους στόχους για την πραγματοποίηση μίας δραστηριότητας, αναπτύσσοντας έτσι τα κίνητρά τους για μάθηση (Anderman, Patrick, Hruda & Linnenbrink, 2002).
- Οι κοινοποιημένοι στόχοι λειτουργούν και ως **προκαταβολικοί οργανωτές** για τη νέα μάθηση.

Οι προκαταβολικοί οργανωτές

Οι προκαταβολικοί οργανωτές είναι παράγραφοι ή πίνακες στοιχείων γνώσης που θα αναφερθούν στην ενότητα ή στις ενότητες που θα ακολουθήσουν. Η λειτουργικότητά τους στηρίζεται στην παράδοση πως μπορούμε να έχουμε σημαντικά και θετικά αποτελέσματα στη μάθηση όλων των μαθητών, αν αυτοί γνωρίζουν από πριν κι έχουν μια οργανωμένη εικόνα για την πληροφορία στην οποία θα εκτεθούν (Ausubel, 1960· Ausubel & Youssef, 1963).

Παραδείγματα προκαταβολικών οργανωτών (Γλώσσα Α΄ Δημοτικού)

Παραδείγματα προκαταβολικών οργανωτών

Βιβλίο Κοινωνικής Αγωγής

Μελέτη Περιβάλλοντος Β' Δημοτικού

Επιστροφή

Προηγούμενες γνώσεις των μαθητών

41

“ο πιο σπουδαίος απλός παράγοντας που επηρεάζει τη μάθηση είναι αυτό που ο μαθητής ήδη γνωρίζει. Εξακρίβωσέ το και δίδαξέ τον σύμφωνα με αυτό”
Ausubel (1969)

Διδάσκοντας το κειμενικό είδος της περιγραφής αντικειμένου (Μάθημα Γλώσσα)

42

Τι πιστεύεις ότι πρέπει να περιέχει ένα κείμενο που θα περιγράψει ένα αντικείμενο;

- Πού βρίσκεται
- Πώς το λένε
- Πώς είναι (σχήμα, μέγεθος, χρώμα)
- Περιγραφή από μέσα προς τα έξω
- Πώς είναι φτιαγμένο (υλικά)
- Πώς χρησιμοποιείται
- Περιστατικά σχετικά με αυτό
- Τι σκέψεις και συναισθήματα δημιουργούνται γύρω από αυτό

Παράδειγμα από τις Φυσικές Επιστήμες (Διδάσκοντας την εξάτμιση)

43

- Τα μαλλιά μας στεγνώνουν μετά το λούσιμο ακόμη και αν δεν τα στεγνώσουμε. Γιατί άραγε συμβαίνει αυτό;
- Αν σβήσεις ένα πίνακα με βρεγμένο σφουγγάρι σε λίγο θα στεγνώσει; Πώς συμβαίνει αυτό;

Παράδειγμα από τις Φυσικές Επιστήμες (Διδάσκοντας τις έννοιες θερμότητα και θερμοκρασία)

44

- Έχετε ένα μεγάλο κύβο πάγου και ένα κύβο που έχει τον μισό όγκο. Τι πιστεύετε θα έχουν την ίδια ή διαφορετική θερμοκρασία; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.
- Οι Εσκιμώοι κατασκευάζουν τα ιγκλού τους με χιόνι. Γιατί πιστεύετε τα κατασκευάζουν με αυτόν τον τρόπο;

Θέση των ερωτήσεων στη διδασκαλία

45

- Μεγάλο μέρος του διδακτικού χρόνου καλύπτει ο μονόλογος του εκπαιδευτικού και το υπόλοιπο μέρος καλύπτει ο κατευθυνόμενος διάλογος.
- Ο εκπαιδευτικός υποβάλλει **πολλές εξεταστικές ερωτήσεις** ανά διδακτική ώρα.
- Το **60%** των ερωτήσεων των εκπαιδευτικών είναι ερωτήσεις κατώτερου γνωστικού επιπέδου, το **20%** είναι ανώτερου γνωστικού επιπέδου, ενώ το άλλο **20%** αναφέρονται σε **διαδικαστικά θέματα**.
- Οι ερωτήσεις που απευθύνουν οι μαθητές είναι πολύ λίγες και δεν ξεπερνούν τις 5 ανά διδακτική ώρα.
- Το μεγαλύτερο μέρος των ερωτήσεων των μαθητών (**80%**) αναφέρονται σε **διαδικαστικά θέματα**.
- Οι μαθητές απευθύνονται σχεδόν πάντα στον εκπαιδευτικό και σπανίως στους συμμαθητές τους.
- Ο ελεύθερος διαμαθητικός διάλογος είναι περιορισμένος.

Οι ερωτήσεις του εκπαιδευτικού

46

ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

- εισάγει το αντικείμενο που επιθυμεί ο εκπαιδευτικός
- δεν αφήνει παρά ελάχιστα περιθώρια αυτονομίας στους μαθητές
- περιορίζει ασφυκτικά τη δημιουργική διάθεση
- εξανεμίζει κάθε διάθεση πρωτοτυπίας του μαθητή
- αποτελεί στοιχείο δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας
- δεν είναι φυσική, γιατί ρωτά αυτός που γνωρίζει και απαντά αυτός που αγνοεί !

ΘΕΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

- δεν έχει σκοπό την πληροφόρηση
- βοηθά το μαθητή να εντοπίσει βασικά σημεία του μαθήματος
- συμβάλλει στην οργάνωση της διδασκαλίας
- παρακινεί το μαθητή να συγκεντρώσει την προσοχή του
- στρέφει την προσοχή του μαθητή σε κάποια άλλη οπτική γωνία του διδασκομένου
- συμβάλλει στη δραστηριοποίηση των μαθητών
- υποδιαιρεί το μάθημα σε βήματα ώστε κατανοώντας το κάθε βήμα συμβάλλει στην κατανόηση του όλου

Είδη ερωτήσεων

47

Προσδιορίζονται με βάση το είδος της απάντησης που προκαλούν:

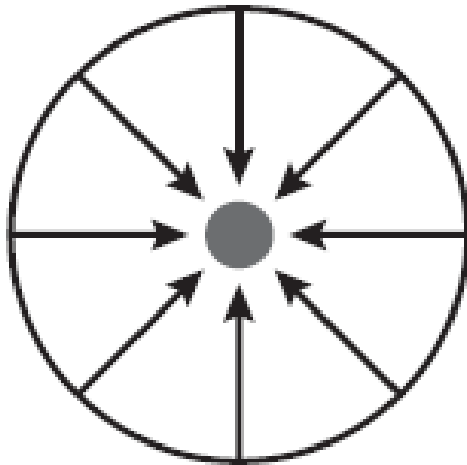
- **απλές – ερωτήσεις εμβάθυνσης**
- **συγκλίνουσες – αποκλίνουσες**
- **κλειστές – ανοιχτές**
- **γνώσεων – κρίσεως**

Ερωτήσεις εμπάθυνας

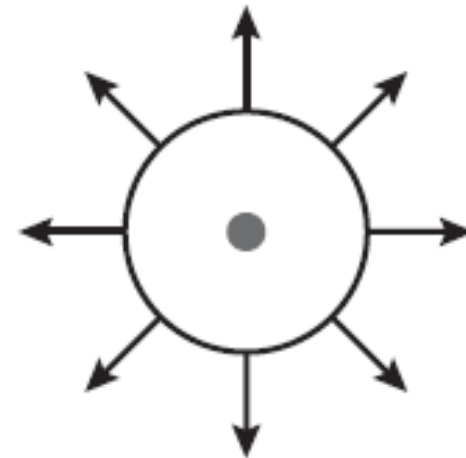
- Ζητούν από το μαθητή να διευκρινίσει ή να δικαιολογήσει μια απάντησή του.
- Συνδέουν την απάντηση του μαθητή με κάτι που ειπώθηκε νωρίτερα.
- Αποτελούν νύξεις που οδηγούν στη σωστή απάντηση.
- Αποτελούν ερωτήσεις προς τους άλλους μαθητές να πάρουν θέση στην απάντηση του συμμαθητή τους.

Ερωτήσεις συγκλίνουσας – αποκλίνουσας σκέψης

- Μια κοινά αποδεκτή απάντηση
- Πολλές αποδεκτές απαντήσεις

Σε ένα λιμάνι υπάρχουν 5 βάρκες. Σε λίγο εμφανίζονται άλλες 6. **Πόσες βάρκες είναι συνολικά στο λιμάνι;**

Ο Κώστας και ο Γιάννης θα κάνουν κοινό πάρτι. Ο Κώστας έχει 5 φίλους και ο Γιάννης έχει 6 φίλους. Προσκαλούν όλους τους φίλους τους. Όλοι οι φίλοι είναι στο πάρτι. **Πόσοι φίλοι είναι στο πάρτι;**

Ανοιχτές – κλειστές ερωτήσεις

Χαρακτηριστικά ανοιχτής ερώτησης:

- η απάντηση δεν μπορεί να προβλεφθεί
- έχει τη σφραγίδα της προσωπικότητας του μαθητή
- επιτρέπει την προβολή της γνώμης του, τη διατύπωση ερωτημάτων, την έκφραση συναισθημάτων κτλ.
- η απάντηση είναι συνήθως εκτενής

Ερωτήσεις γνώσεων

- Γνωρίζει κάποια ή κάποιος κάτι για αυτό το θέμα;
- Μπορείτε να αναφέρετε κάποιο παράδειγμα που γνωρίζετε;

Ερωτήσεις κρίσεως

- Ποια είναι η γνώμη σας.....
- Πώς κρίνετε το γεγονός ότι...
- Αν συγκρίνουμε Τι μπορεί να προκύψει;
- Ποια άλλη λύση σας έρχεται στο μυαλό;
- Πώς θα έπρεπε, κατά τη γνώμη σας, να αντιδράσουν οι.....
- Εσείς πώς θα αντιδρούσατε;
- Εσείς τι προτείνετε;
- Αιτιολόγησε την άποψή σου...
- Ποια επιχειρήματα θα μπορούσατε να διατυπώσετε;

Καταιγισμός ιδεών (brainstorming)

1. Αφορά στην εξέταση ενός θέματος ή μιας έννοιας μέσω της ενθάρρυνσης/υποκίνησης των μαθητών να προβούν σε **ελεύθερη, αυθόρμητη έκφραση ιδεών.**
2. Στόχος είναι η συμμετοχή των μαθητών στη διερεύνηση του θέματος με όποια αυθόρμητη ιδέα ή πρόταση έχουν.

Εργασία σε ομάδες

1. Οι μαθητές κατανεμημένοι σε ομάδες, **ανταλλάσσουν εμπειρίες, εκπονούν δραστηριότητες/ασκήσεις, επιλύουν προβλήματα, καταλήγουν σε συμπεράσματα, εκτελούν πειράματα, κ.λπ** με στόχο την καλλιέργεια δεξιοτήτων συνεργασίας και επικοινωνίας και την πληρέστερη επεξεργασία του εξεταζόμενου θέματος.
2. Η εργασία σε ομάδες ενθαρρύνει την **ενεργή συμμετοχή** και αναπτύσσει τη **διαμαθητική επικοινωνία**, την **ελεύθερη έκφραση** ιδεών και την αυθόρμητη ανταλλαγή απόψεων.
3. Οι μαθητές **μαθαίνουν να αλληλοβοηθούνται και καλλιεργούνται κοινωνικές αρετές**, όπως η ευγένεια, ο αλληλοσεβασμός κ.λπ.

Παιχνίδι ρόλων/δραματοποίηση

- ομάδα μαθητών αναλαμβάνει την αναπαράσταση μιας λειτουργίας ή ενός γεγονότος
- συνδυάζει την ενεργητική συμμετοχή με τη συνεργατική και βιωματική μάθηση

Εκπαιδευτικές τεχνικές

56

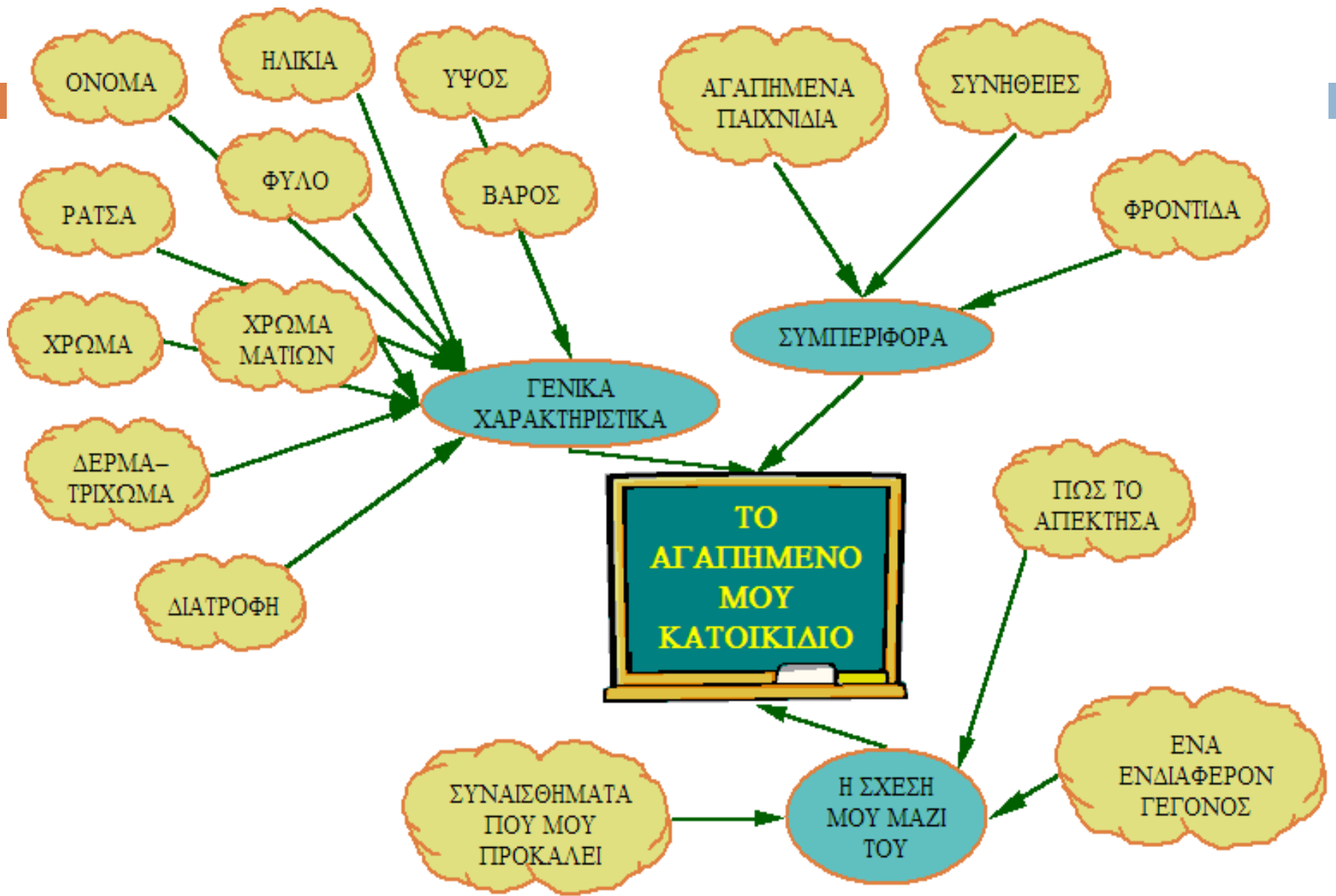
Ερωτήσεις-απαντήσεις

- Οι ερωταποκρίσεις αποτελούν βασικό στοιχείο ενός διαλόγου και η **ποιότητά τους καθορίζει την επιτυχία της συζήτησης.**
- Οι ερωταποκρίσεις **συνήθως συνδυάζονται με την πρακτική άσκηση ή την εισήγηση**, γεγονός που προσδίδει ποικιλία και ενδιαφέρον στη διδακτική διαδικασία.
 - ❖ **διεγείρουν το ενδιαφέρον** και ενθαρρύνουν την περιέργεια και την προσοχή των μαθητών,
 - ❖ **βοηθούν στην κατανόηση**, ανακεφαλαίωση και εμπέδωση του μαθήματος,
 - ❖ οι απαντήσεις των μαθητών χρησιμοποιούνται για περισσότερη **εμβάθυνση στο θέμα**,
 - ❖ **δημιουργούν κλίμα επικοινωνίας** και συμμετοχής,
 - ❖ ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει το βαθμό κατανόησης και τις ανάγκες των μαθητών ως προς το αντικείμενο της μάθησης (Τριλιανός, 2004)

Εννοιολογικός χάρτης

- Αναπτύχθηκε από τον J. Novak (Novak & Gowin 1984) ο οποίος βασίστηκε στη θεωρία της μάθησης με νόημα (meaningful learning) του Ausubel (Ausubel et al. 1978)

Στόχοι της Αξιολόγησης

Βασικός στόχος της αξιολόγησης του μαθητή είναι η ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ο εντοπισμός των μαθησιακών ελλείψεων, με σκοπό τη βελτίωση της προσφερόμενης σχολικής εκπαίδευσης και τελικά την πρόοδο του μαθητή

Μορφές Αξιολόγησης

- *Αρχική ή Διαγνωστική Αξιολόγηση:* Εφαρμόζεται κυρίως στην αρχή της μαθησιακής διαδικασίας, αλλά και κατά τη διάρκειά της, και αποσκοπεί στον προσδιορισμό του επιπέδου των γνώσεων και των εμπειριών, των ενδιαφερόντων και τον εντοπισμό των πιθανών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μαθητές.
- *Διαμορφωτική ή Σταδιακή Αξιολόγηση:* Εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, έχει κυρίως πληροφοριακό χαρακτήρα και αποσκοπεί στον έλεγχο της πορείας κάθε μαθητή προς την κατάκτηση των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών στόχων.
- *Τελική ή Συνολική Αξιολόγηση:* Πρόκειται για ανακεφαλαιωτική αλλά και ανατροφοδοτική διαδικασία, προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός επίτευξης των διδακτικών και παιδαγωγικών στόχων, σε σχέση με τους προκαθορισμένους ως τελικούς στόχους.

Μεταγνωστική αξιολόγηση

61

- Γίνεται στο τέλος της διδασκαλίας
- Απαντά σε τρία ερωτήματα
 - ▣ Τι ξέρω
 - ▣ Τι ήξερα
 - ▣ Πώς το έμαθα

Τεχνικές αξιολόγησης

62

Οι παραδοσιακές τεχνικές αξιολόγησης	Εναλλακτικοί τρόποι Αξιολόγησης των μαθητών
Προφορική αξιολόγηση	Παρατήρηση καθημερινής Εργασίας\
Εργασίες στο σπίτι	Αξιολόγηση βάσει Φάκελου (portfolio)
Γραπτές εξετάσεις	Αξιολόγηση πρότζεκτ
	Μαθητική αυτοαξιολόγηση και Ετεροαξιολόγηση

Μανωλάκος (2011)

[Επιστροφή](#)